

Zinios apie Mato Šalčiaus gyvenimą ir literatūros kurinius

Matas Šalčius

JONAS ŠALČIUS rašo apie brolių Matą Šalčių, mirusį Bolivijoje, birželio 27 dieną, 1940 metais.

1.

Ten traukia tave tau mylimi
tolimi šilti kraštai,
Tu juos pamylėjai — apie
juos daug rašei,
Tu daugybę pavojingų kelionių
padarei — ir apie jas aprašei,
Tu ten baigai vargus ir užmigai
amžinu poilsio miegu;
Ilsėkis brangus broli, gerasis
varguolių drauge,
Tolimoj Bolivijos žemėj
amžinai,
Lai Dievas tau užmoka už
tavo vargus.

2.

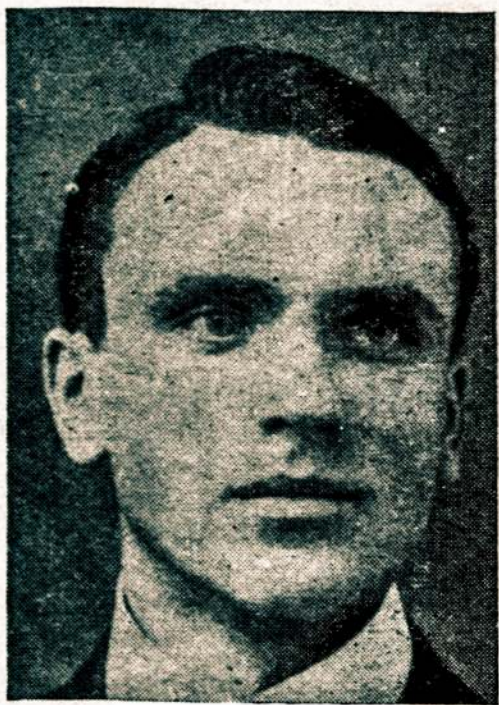
“Matas gimė su nepaprasta meile dėl tėvynės Lietuvos ir savo vientaučių varguolių lietuvių. Kūdikystės laikais badavome ir tarp savęs daug kalbėdavome apie Lietuvos ateitį, apie skurdų gyvenimą, apie didelį tamsumą. Keno kaltė? Kas reikėtų daryti, kad kaip nors brolių buvis pagerėtų? Musų akys buvo nukreiptos į Lietuvos dvarininkus. Jie buvo tikrieji Lietuvos viešpačiai. Jiems tarnavo vienas trečdalis mūsų tautos sunų ir dukterų. Tie dvarininkai didžiųjų buvo svetimtaučiai, daugiausia lenkai. Nuo pradžios dvarų atsiradimo, jie nieko gero mūsų tautai nežadėjo, kaip tik vargą ir skurdą.

Mes apkalbėdavome kas reikėtų daryti, kad Lietuvos viešpačius kaip nors nusikračiau ar nors jų galybę sumažinus. Mes nusprendėme, kad patys dvarų darbininkai tą reikala galės geriausia atlikti, tik jiems reikia pagelbėti, reikalaujant žmoniškesnio gyvenimo. Žinoma ponai gera valia to neduos, todėl reikės įvesti į streiką. Tas buvo ir padaryta. Pirmutinis bandymas padarytas Mikailišio dvare, pono Lejaus valdomas, 1906 metais, dar neturėdamas pilnai 16 metų amžiaus. Žinoma už tokį prasižengimą brolis buvo kazokų suimtas ir į kalėjimą pasodintas. Tokioj jaunystėj, tai galėjo paveikti ir jo sveikatą ir protą. Jam kalėjime sėdint jo draugai kituose dvaruose atliko streikų darbą. Po to Lietuvos dvarai pradėjo nykti. Tuo laiku brolis buvo prašalintas iš Mariampolės gimnazijos, todėl mokslą ėjo kitose mokyklose.

Tik tiek žinau apie jo jaunystės darbus. Politinio nusistatymo jis neturėjo, su visais gerais žmonėmis darbavosi dėl varguolių gerovės”.

JONAS ŠALČIUS.

Matas Šalčius tarp lietuvių buvo vienas tų retų žmonių, kurie myli žmones be skirtumo rasės ar kalbos. Apleidęs

A. A. MATAS ŠALČIUS

savo tėvynę, jis traukė į pasaulį, trokšdamas savo akimis pamatyti jo žmones ir jų gyvenimą. Jis tapo tikru keliautoju. O buti tikru keliautoju reiškia būti plačių pažiūrų filosofu ir reiškia būti poetu su ilgėsiu sieloj. Tokiu regis tapo Matas Šalčius paskutiniaisiais keliais savo gyvenimo metais. Ir jis buvo mėgiamas visose tautos, pas kurias jis buvo svečiuose, ir visur įsigijo širdingų draugų.

Didžiojo karo laiku Matas Šalčius buvo pas mus Amerikoje. 1919 metais jis grįžo į Vilnių — per Japoniją, Vladivostoką ir Sibirą.

Lietuvoj jis stoji į eiles tų, kurie kovojo dėl Lietuvos nepriklausomybės ir organizavo partizanų, iš ko paskui išaugo Šiaulių Sąjunga.

Paskui jis dirbo Spaudos Biure ir leido savo laikraštį “Saulėtakis”. Apie jo darbą ir budą jo to laiko bendradarbis A. Kelmūtis Trimito Nr. 26 parašė šiuos žodžius:

“Spaudos Biure dirbdamas, velionis savo idėjai plėsti buvo įkūręs laikraštį “Saulėtekį”, kuris ėjo nuo 1919 m. birželio 18 d. ligi tų pat metų rugpjūčio 10 dienai. To laikraščio redaktorium buvo jis pats, o aš jo padėjęjas. Ir bedirbdamas toj redakcijoje, prisijūriau, kaip velionis reaguodavo į kiekvieną Lietuvos gyvenimo įvykį, kaip jis buvo visa širdžia atsidaęs mūsų tautos reikalams, koks jis buvo karštas patriotas, tikrąja šio žodžio prasme.

Man nė kartą neteko matyti, kad velionį būtų slėgęs koks nusiminimas, ar vilties nustojimas. Budamas visada geros nuotaikos, jis tuo patim, tarytum, užkrėsdavo ir kitus, neduodamas grimzti į pesimizmą. O tais kovos laikais geros nuotaikos palaikymas buvo geras daktas, nes jis duodavo drąsos ir pasiryžimo toliau varyti numatytą darbą.

Labai gaila, kad jam likimas lėmė tolimoj šaly pasirinkti amžino poilsio vietą, kur jo kapo mes šiandien negalime nei aplankyti nei apkloti liudėsio gėlėmis, tačiau savo širdyse nupinkime jam amžino atminimo vainiką”.

jos reputacija. Materiai nereikia liktis Xanthippe, kad užsimanyti turėt vyrą kai kada namuose, ar norėti lengvų aplinkybių. Sokratų pažvalga: kada vaikai alkani, jie turi eiti elgetauti, nes filosofas privalo siekti aukštesnių tikslų, kaip rūpintis savo šeima.

Bacon susituokęs buvo toks nelaimingas, kaip ir Sokratas. Comte nevykusiai sugyveno su savo žmona. Rašydamas laišką savo draugui, jis aprašė moterystės gyvenimą kaip civilinį karą ir begalinį duelį. Jiedu persiskyrė po 27 metų. Stirner'io šeimininis gyvenimas buvo tragedija. Jo pirmoji žmona mirė ketletą mėnesių po jungtuvų. Jo antros jungtuvės primena mums Strindbergo dramas. Jiedu drauge išgyveno tris metus, ir tas trumpas laikas buvo Stirneriui pakankamas išeikvoti savo žmonos pinigų ir padaryti jos gyvenimą visai nepakenčiamu jai. Jiedu galutinai persiskyrė.

Dideli filosofai atrodo netinkami šeimos gyvenimui. Jie tai žino, todėl jie bėga nevedėliais ar tuokias sulaukę senų metų. Perskyros tarp jų dažnai kartojasi.

Kodel filosofai nesistengia atlikti moterystės gyvenimo praktiskus reikalus? Ar filosofai mažiau emocionalūs, kaip kiti vyrai? Ar jie nepajiegia domėtis žmonių esybėmis ir vedusiųjų gyvenimu?

Kad filosofai yra emocionalūs kaip ir kiti vyrai, tai prirodo paviršutiniškas žvilgsnis į jų knygas. Jie turi tvirtą valią ir gali valdyti intensyviuosius jausmus. Jie yra emocionalūs. Negalima atsisvečiuoti, kad Platonas būtų ignoravęs meilės prasmę. Kokią aistrą tas pat Platonas parodo savo atakomis prieš ateistus! Vokiečių filosofas Schelling buvo labai aistrus valdininkas, kurs leido pasiutimui nešioti jį.

Tai mąstytojo likimas liktis vienišu. Bet didžiausių filosofų knygos talpina skaitlingus ir kai kada tragiškus nurodymus kančių, kurias jie kentė privačia — ne savaimia vienuma.

Visą gyvenimą aš jaučiaus vienišas, skundžiasi Schopenhaueris, žmonių nekeitėjas. Ir Nietzsche rašo, kad skaudų gyventi vienišui.

Filosofoi yra emocionalūs. Jų sentimentalus gyvenimas per daug intensyvus, jie ilgis žmonių draugijos, drauginumo ir meilės. Ir tuo pat laiku jie skiriasi nuo vidutinio žmogaus dėl to, kad jie yra hipersensityvūs. Kada atstumti nuo meilės, ypač kai proponuoja tuoktis,

Aš esmi

Aš esmi pasaulis, aš esmi universas. Manyje liepsnoja ir šviečia saulė, mėnulis ir žvaigždės.

Aš esmi palaimintoji moteris, kuri žinojo praeikimą ir gimdė kūdikius, kad juos tvirkinti.

Pažvelk į mano sielos kūdikius, — jie toki skaitūs kaip dievai, kurie toli viešpatauja!

Aš esmį beforminis ir formos pasaulis.

Aš santykiauju su dangum ir sferomis.

Pragaras ir jo legionai joja viesulu. Aš esmi sezonai ir besikeičiantys metai. Aš esmi antpludis, kurs gramzdina, liepsna, kuri degina.

Aš esmi šviesa, kuri aušta ir nyksta. Aš esmi ir jūs esate.

Aš esmi bažnyčia. Aš esmi švietovė ir maldykla.

Aš esmį gyvenimo versmę, kurios žmonės įjiesko.

Aš esmi rojus ir jo Adomas ir Jieva.

Aš esmi eteris, žaibas ir perkunas. Aš esmi langas ir vingiuoti laiptai.

Aš esmį ir nesmi.

Aš esmi žvėris ir Dievas; aš esmi matytojas ir akklasis.

Aš esmi akis, kuri atsimerkia rytuos.

Aš esmi kunas ir protas.

Aš esmi garbintojas ir kunigas.

Aš esmi didžiausias ir mažiausias.

Aš esmi piliorius ir bazilika.

Aš esmi gražus, baltas lapas ir sutepta knyga.

Aš esmi svajotojas ir aš esmi namie.

Aš esmi dangaus aukštybė ir žemės urvas.

Aš esmi begalybė ir trupinėlis.

Aš esmi džiaugsmas ir skausmas: aš esmi ir nesmi.

Aš esmį meilės siela. Mano esybė dreba su amžinu Kurėjo gyvenimu. Aš stoviu su tavim dvasioje ir vibruoju savo įtakingą realizaciją... kad harmonizuoti meile perdėm tavo prigimtį. Tavo siela atsiliepia mano palaiminimams ir gieda su manim amžino gyvenimo ir džiaugsmo giesmę.

Sielos giedrios ir galingos, gyvenančios dangiškoje šviesoje, lieja savo meilę perdėm mano sielą ir tau teikia ramybės ir jėgos.

Tavo proto našta yra palengvinta, kai tavo siela atsiliepia angeliškos meilės įtakai... ir pastoja suderinta begalinio gyvenimo ritminga harmonija.

Meilė riša tave prie dangiškos šviesos sferos, ir apglėbia tavo sielą pasitenkinančių giedrumu, kuriame nemaringieji gyvena.

Aš džiaugiuos... jei galėčiau tave ap-

jie negali to užmiršti ir nešiojas savo nusivylimą su 'savim ligi gyvenimo galo. Juo įtakingesni jų jausmai, tuo didesnė drausmė. Pastarajai yra dažnai prikerpta silpna fizinė kuno sudėtis, ir šitų veiksmų visuma rezultuojas tyloje ir sąmoningume, ir specialiai gremezdinėj padėtyje link visų praktiškų dalykų, kuriuos mes esame pratę vadinti “filosofiniais”.

Didelių filosofų ir rašytojų kurybinė ir emocinė įjega galutinai randa ištekmes filosofinėje mintyje. Tai jų nelaimės alternatyva, substitutas veiklumui ir patyrimui. Nes “jei jie būtų gyvenę moterystės gyvenimą, jiems nebūtų reikėję filosofijos”.

Dideli filosofai stengias kiek pajiegdami išsisukti iš gyvenimo realybių. Jie labiau mėgia disektuoti tą dailų ir jautrų subjektą į komplikuočius traktatus, kaip tuoktis. Nereikia abejoti, kad dėl šitos priežasties Spinoza rašė traktatą apie meilę ir pavydą; Schopenhauer paukojo labai daug laiko moterų analizavimui; Nietzsche parašė daugelį dalykų apie vaikus ir moterystę.

Svarstydami jungtvių problemas ir pažvalgas, jie padarė geriausią ką galėjo padaryti. Atsipalaidavę nuo gyvenimo pakaitų, jie naudojos ir džiaugėsi idealių jungtvių džiaugsmiais vaizduotėje.

BUDRIKAS.

glėbti visagalybės ramybę ir galia!

Kiekvieną tavo tvasinių smegenų celę vibruoja meilės šviesa.

Abejojimas ir baimė nyksta iš tavo proto, kai giedra tavo sielos šviesa laiko savo galios stiprius tvinkesėjimus.

Aš teikiu savo sielos įjėgą draugijai angelų, kurie dabar su tavim gyvena. Jie koncentruoja savo tyros minties spindulius, kad apvalyti tavo protą nuo visų ligą veisiančių minčių ir geismų.

Šiandien langas atsivėrė ir akys atsimerkė... ir visas vidujinis kambarys patvino puikia šviesa, ryto rožėmis, aukso vidurdienio spalvomis ir vakaro auream f l a m m a m !

Antakiai merkias, langas užsiveria, bet aš persikeičiau amžinai: ESMI!

Aš esmi vibruojas dangiškos galios tonas.

Aš esmi galinga siela.

Aš esmi meilė.

Aš esmi Dievas.

Aš esmi!...

OMNIA VINCIT AMOR.

Pagonies Malda

Fred E. Truman (Vytautas Brazevičius) myli jurą ir širdy yra poetas ir tikras lietuvis. Savo buriniu nedideliu laivu jis buvo atplaukęs iš Hawajų salų į Californiją ir laimingai sugryžo. Mėnesinis žurnalas Lietuva skelbia jo gražias angliškai parašytas eiles. Paskutiniame Lietuvos numeryje (N.7) vėl randame jo itin įdomias eiles, kurios dvelkia senovės lietuviškumu. Tai Pagonies Malda. Jas čia cituojame:

PAGAN PRAYER

“Krivė-Krivaitis!” After all these years
And all these many prophets of the herd,
Your voice still soothes my deep
inherent fears.
I still am pagan, in a world absurd
With priests that straddle fences,
licking thumbs
To learn which way the winds blow
down the land.
Then, as the wind blows, so each
one succumbs
And topples over — leader of his band.
“Krivė-Krivaitis!” You were honest. You
Gave up your life for old beliefs;
and when
The sacred fire went out and
Kaunas drew
The Papal cloak of darkness over men,
Your voice still whispered in the
sturdy oak
To warn us pagans of the Christian yoke.
FRED E. TRUMAN
(Vytautas Brazevičius)

Kelios pastabos apie pažangos kontestą

PASKELBUS Tėvynėje “pažangos” kontestantų vardus, aš pastebėjau, kad konteste dalyvavo du žymūs seni rašytojai: J. Laukis ir J. Baltrušaitis. Aš perskaičiau su atida visų autorių straipsnius apie pažangą, ir savo supratimu pripažystu pirmenybę (kaip kad ir redaktorius pripažino) broliui A. Vitkauskui, nes jis mato pažangą gludint tik žmogaus prote. Aš savo straipsnyje irgi buvau pareiškęs, kad be žmogaus proto tobulėjimo negali būti pažangos.

Aš tikėjau iš brolio Laukio ir iš Baltrušaičio daug daugiau, negu kad jie parašė apie pažangą. Aš pripažystu, kad brol. Laukio straipsnis puikus literatišku atžvilgiu, visiškai moksliškas, tik nukrypęs nuo tikros temos, į biologijos mokslą, celių vystimosi, skyliną ir augimą. Tadgi šis straipsnis daugiau tikty prie gamtos mokslų. Na, o brolis Baltrušaitis, kad žengė, tai žengė — su pažanga net basom kojom... Aš nenoriu užgauti ir neturiu minty kritikuoti pažangos kontesto straipsnių autorių, nes jie visi yra plačiai protaujanti ir daug mąstantys vyrai.

Aš manau, kad didžiama autorių parašė ilgas spaltas apie vieno žodžio reikšmę “Kas yra pažanga?” Bet mažai pasakė. Ir beveik nei vienas autorius neatsakė nei pusės klausimų kontesto sumanytojo patiektų. Bet visgi sukaupus visų autorių mintis, mes gauname duomenų apie dvi pažangas: apie protinę ir apie materialinę.

Materialinė pažanga reiškia viską, kas tik yra naujoviško nuveikta ir padaryta materialinėje srityje. Kaip pavyzdžiui, gelžkeliai, tiltai, dangoraižiai, namai, laivai, įvairios mechaninės mašinos, aeroplanai, elektra, radio ir daug kitų daiktų...

O ką reiškia protiška žmogaus pažanga arba dvasinė? Aš laikau už pažangą, jeigu koks rašytojas parašo visuomenei gerą knygą, arba jeigu koks nors valdininkas sumano gerus įstatymus dėl visos šalies žmonių gerovės ir juos įvykdyti. Panašiai padarė Suvienuotą Valtį prezidentas F. D. Rooseveltas, sumanydamas Socialę Apdraudą ir daug kitų naudingų įstatymų dėl visos šalies gyventojų gerovės. Aš manau, kad didžiausią dvasios pažangą padarė Kristus begyvendamas ant žemės, nes jo pažangos likučiai dar ir šiandien matosi, nors perdirbti veidmainingai ir nebetikri.

Aišku, kad mes turime dvilypę pažangą, protinę ir materialinę. Tiktai protinė pažanga turi pirmenybę, nes be protinės pažangos negalima padaryti materialinės. Čia visiems aišku, kad nei vienas bukaprotis negali nieko gero nuveikti, ir aš matau, kad šiandien pasaulyje žmonių didžiama yra dar bukapročiai, pažangos proto nepadarę nei už vieną centą. Nes jeigu didžiama žmonių nors bent kiek proto pažangos padarytų, tai neįvyktų tokių didelių pasaulinių skerdynių kaip kad šiandien matome įvykstančias.

Aš nematau reikalo vėl iš naujo visiems kontesto autoriams eiti į ginčus ir aiškinti, kas yra pažanga. Aš manau, kad geriausia būtų, kad patsai kontesto sumanytojas brol. Kl. Jurgelionis prie užbaigos tartų savo žodį.

Kasgi ištikrųjų yra pažanga?

J. A. KAZLAUSKAS.

Tikra tiesa

Nė vienas mes nesame tais, kuo tikrai savo supratime esame, bet, tankiausiai esame tokiais, kokiais “kiti” mus paviršutiniškai nuosprendžiais ištuluoja ar pravardžiuoja.

* * *

Iš dienos protingai praleistos, turėsi džiaugsmą ir naudos!

O iš dienos blogai praleistos busi rupestingai susigriaužęs.

Esi laisvas, prisitaikai ar prie vieno ar prie kito budo, vadinasi ką sėji, tą pjauni!...

ANIS JOTIS.

Mūsų Korespondentai Apie Bendrą Lietuvį Veiklą Amerikoje

Amerikos Lietuvių Legionų protestas

Amerikos Lietuvių Legionų Step. Dariaus 317 posto piknikas, kuris įvyko rugpjūčio 18 dieną, 1940 m., Keistučio Parke, East Dedham, Mass., su posto komendanto, Stasio Stankaus sutikimu, buvo pagaminta rezoliucija prieš Rusijos bolševikus, kurie paverė Lietuvos laisvę.

Rezoliucija

1. Rusijos komunistai prižada visam pasauliui darbininkų laisvę nuo kapitalistinės sistemos, o pačioje Rusijoje darbininkai neturi jokios laisvės.
2. Rusijos komunistai prižada tautos nepriklausomybę.
3. Rusijos komunistai išreikalavo iš Lietuvos ir iš kitų Pabaltijų valstybių įleisti raudonąją armiją, prižadėdami Lietuvai ir kitoms valstybėms pilną nepriklausomybę.
4. Rusijos komunistai ir raudonoji armija prašalino esamą Lietuvos valdžią.
5. Rusijos komisarai išrinko Paleckį Lietuvos prezidentu.
6. Rusijos komunistų komisarai prievarta vertė Lietuvos žmones balsuoti už komunistų kandidatus, o raudonoji Rusijos armija patikrino Lietuvos balsuotojų pasus.
7. Rusijos komunistai užėmė mūsų tėvų šalį Lietuvą. Todel mes, Amerikos Lietuvių Legiono, Step. Dariaus 317 posto piknikas, kuriame dalyvauja apie 2,000 lietuvių, protestuojame prieš Rusijos komunistų valdžią, kaip didžiausią mažųjų tautų ir mūsų Lietuvos priešą.
8. Mes lietuvių pasmerkiam juos kaip žiauriausius lietuvių tautos ir Lietuvos paverėjus.
9. Mes protestuojame už apipilimą mūsų šalies ir reikalaujame, kad komunistų raudonoji armija būtų iškraustyta iš Lietuvos ir leistų Lietuvos žmonėms savarankiškai ir nepriklausomai tvarkytis.
10. Mes pasmerkiam lietuvių komunistus Amerikoje, kurie džiaugiasi, kad Rusijos komunistai paverė Lietuvą ir mūsų brolius, ir lai buna jiems didžiausia panika už parduotą savo brolių svetimai valstybei, betent Rusijos bolševizmui.

Rezoliucijos Komisija pasirašo:

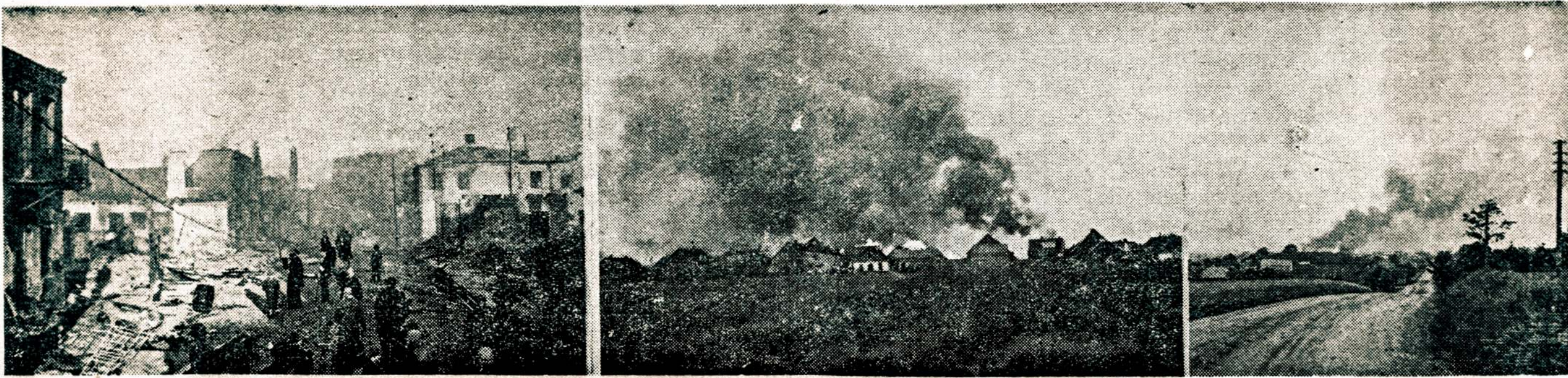
James Smiglas,
Joseph Arlauskas.

Lawrence, Mass.

Lietuvos Šelpimo Fondo parengimas atšauktas

Prieš kelis metus, kai lenkai grąšino Lietuvai ir vėliau Hitleris užgrobė Klaipėdą, čia susiorganizavo Lietuvos Šelpimo Fondas, į kurį įėjo apie 12 organizacijų. Prie šio fondo prisidėjo ir SLA 41 kuopa. Lietuvos Šelpimo Fondas rengė visokius parengimus sukelti pinigų Lietuvos reikalus. Buvo gautas leidimas rinkti aukas ir gėdvės. Į Lietuvą iš viso buvo pasiųsta \$300. Fondo ižde dar yra keletas dolerių.

Rugsėjo 21 d. buvo nutarta rengti parengimą Lietuvai Ukėsų Klube, kuris parką ir svetainę būtų davęs dykai. Komisija jau buvo pradėjusi parengimo reikalus darbuotis. Bet kai Stalinas užgrobė Lietuvą, tai susirinkę draugijų delegatai, pasitarę, nutarė parengimą atšaukti. Lietuvos Šelpimo Fondą nutarta palaukti ir toliau. Susirinkimai įvyks kiekvieno mėnesio kas antrą šeštadienį. L. U. klubo kambariuose. Visi atstovai ir delegatai kviečiami susirinkimus lankyti. **M. Stakionis.**

Didžiausias gaisras Lietuvoje. Liepos 7 d. vakare kilęs gaisras sunaikino didžiąją Jurbarko miesto dalį. Sudegė 168 namai miesto centre. Nuostolių padaryta už kelis milijonus litų.

Lietuvių kambario stovis Pittsburgho Universitete

Lietuvių kambarį Pittsburgho Universitete galutinai užbaigti truksta tik \$1000. Darbas išlėto eina pirmyn.

Kambarys jau ištinuotas ir visa medžiaga paruošta darbui užbaigti. Kontraktorius ir universiteto architektai rūpinasi visu darbu. Todel, kaip greitai bus surinkti pinigai, taip greitai darbas bus užbaigtas. Butų gerai, kad visi tie, kurie jaučiasi, kad gali piniginiai prisidėti, padėtų mums sukelti likusią sumą. Čia vietoje yra nutarta surengti kelis parengimus, kurie be abejonės duos šiek tiek pelno.

Kambario atidarymas bus spalio 4 d., 8 val. vakare. Atidarymas įvyks Mokslo katedroje ir kviečiame kiekvieną lietuvių, nežinant ar jis aukavo ar ne, atidaryme dalyvauti. Jokios rinkliavos nei įžangos nereikės mokėti. Tai bus lietuvių vakaras. Į katedrą gali sutilpti keli tukstančiai žmonių. Galėsite pasigėrėti ne tik lietuvių, bet ir kitų tautų įrengtais kambariais.

Kadangi kvietimo kiekvienam asmeniui negalime pasiųsti, tai nutarėm kviešti lietuvių viešai, per spaudą.

Komiteto narė
J. Baltrušaitienė, M. D.

Pabaltijo tautų diena Pasaulinėje Parodoje

Baltijos Amerikos Draugijos iniciatyva, šių metų pavasarį susidarę jungtinis lietuvių, latvių ir estų komitetas tikslu surengti New Yorko Pasaulinėje Parodoje "Pabaltijo Tautų Dieną". Visų trijų valstybių konsulai, — pp. J. Budrys, R. Šillers ir J. Kaiv, — mieliai sutiko būti komiteto garbės pirmininkais ir aktingai komiteto darbuose dalyvauja. Kruvini įvykiai Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje buvo kiek sutrukdę komiteto veiklą, nes visi komiteto nariai buvo užimti momento atsakingais darbais, ir todėl teko Pabaltijo Tautų Dieną iš rugsėjo 8 d. atidėti į š. m. spalio 6 d. Šiomis dienomis jau buvo dedamos pastangos tą dieną padaryti oficialę šventę ir tas pavyko. Pakviesti šventės globėjais būti ir programoje dalyvauti Pabaltijo valstybių pasiuntiniai. Latvijos pasiuntinys Dr. Alfreds Bilmanis jau sutiko, Estijos charge d'affaires p. Johannes Kaiv jau anksčiau sutiko, ir šiomis dienomis laukiama Lietuvos pasiuntinio pulk. P. Žadeiko sutikimo.

Pabaltijo Tautų Diena įvyks spalio 6 d. Ryte bus iškilmingas Pabaltijo valstybių pasiuntinių sutikimas, karinių dalinių paradas, oficialiai priešpiečiai, o nuo 2 val. ligi 5 val. po piet Court of Peace Aikštėje vyks muzikalė programa.

Komitetas sudarė programą, pagal kurią lietuviams teks 50 min., estams 40 min. ir latviams 30 min. laiko. Programoje dalyvaus Metropolitan Operos artistė p-lė Ona Katkauskaitė, 4 Brooklyn-Maspetho parapijų chorai ir Lyraičių tautiškų šokių grupė. Beje, tautiškų šokių mokytoja p-lė L. Stilson, 747 — 46-th St., Brooklyn, N. Y. (telef. Windsor 5-3809), prašo ir ragina jaunus vyrus ir moteris bei vaikus, kurie turi tautiškų kostiumus arba sutinka juos įsigyti prieš spalio 6 d., papildyti jos turimą šokių rinktinę. Ji mielai sutiks mokinti susidariusias grupes, masiniam pasirodymui — kreipkitės tiesioginiai į ją. Ji vadovauja lietuviškai programos daliai. Choras vadovaus pp. J. Jankus, Pr. Dulkė ir J. Brundza. Smulkia programa bus paskelbta kiek vėliau. Visi prašomi rengtis taj dienai, — jungtiniam Pabaltijo Tautų pasirodymui savo kultūriniais laimėjimais.

Adv. K. R. Jurgėla.

Kur ir kada registruotis

Kiekvienam ateiviui Suv. Valstijose svarbu suprasti jo teises, sykiu su pareigomis del ateivių registravimo. Įstatymas reikalauja, kad kiekvienas ateivis užsiregistruotų tarpe rugg. 27 d. ir gruodžio 26 d. Per tą laikotarpį jis gali registruotis kada jis pats nutaria tą daryti. Nei jo darbdavys, nei vietinis pašto viršininkas, nei kas kitas, neturi teisės pasakyti ateiviui kada jis turi registruotis. Per keturis mėnesius, įstatymu nustatytus, ateivis gali pasirinkti sau patogiausią laiką.

Daug ateivių norės kuankščiausia registruotis, kad greičiau atlikus tą reikalą. Jeigu ateivis abejoja apie jo stovį, ar jam rūpi koks klausimas ar kaip registravimas jį liečia, aš norėčiau patarti tokiam ateiviui pasitarti su atsakomu patarėju, prieš užsiregistruojant. Tegul jis ima tiek laiko, kiek jam reikalinga tinkamam patarimui gauti. Gal kaip nors galima išsiaiškinti jo problemą. Gal but prieš pat gruodžio 26 d. jo neaišku- mai išsiaiškinti.

Atsakymas ir patarimas ne- reišia brangų patarimą. Yra daug atsakingų organizacijų ir kitų įstaigų, kurios maloniai suteiks ateiviui pagalbą šita- me reikale, ir už pagalbą ateiviui nereikės mokėti jokių pinigų. Gaila, kad dabar daug žmonių savo tikslams vartoja ateivių registravimą. Jie tik apgaudinėja ir išnaudoja ateivius. Ateivis, kuris tik reikalauja pagalbos turi kreiptis prie asmens, kuris yra tikrai teisingas ir atsakomingas.

Kiekvienas ateivis turi teisę registruotis netik kada jam patinka, bet kur nori. Jis gali registruotis bent kuriame pirmos ar antros kla-

sės pašte, ar kitoj paskirtoj vietoj. Paprastai ateiviui bus patogiau registruotis prie savo pašto. Bet tai nėra priverstina. Jis pats apie tai gali geriausia spręsti. Nei darbdavys, nei pašto viršininkas, nei kas kitas, turi teisės prašyti ateivio registruotis vietoje kur jis dirba arba kur kitur. Ateivis gali pasirinkti bent kurį iš 7,000 pašto įstai- gų Suv. Valstijose, kurie yra autorizuoti registruoti ateivius.

Užsiregistruodamas, ateivis privalo atsakyti tik 15 klausimų registracijos blankoj. Jeigu jis juos neteisingai ir nepilnai atsako, jis gali būti sunkiai baudžiamas. Pašto viršininkas neturi jokios teisės klausti kokių nors kitų klausimų. Jis negali egzaminuoti ateivį, ir ne jo vieta teirautis ar ateivis teisiybę kalba ar ne. Kai registracijos blankos bus pasiųstos į Washingtoną, ten tarnautojai turės teisės patikrinti ar ateivis teisingai išpildė klausimus.

Read Lewis,
Executive Director,
Common Council for
American Unity
(formerly FLIS)

Visų Massachusetts valstijos klubų suvažiavimas ir piknikas

Kiekvienam lietuviui turėtų rūpėti, ką sekančiuose rinkimuose rinksimė už Prezidentą, senatorius, gubernatorius, valstijos prokurorą ir kitus. Kiekvienam lietuviui turėtų rūpėti ateivių registracija, karo klausimai, Amerikos ginklavimas. Todel visi kviečiama dalyvauti Massachusetts valstijos klubų suvažiavime ir piknike, kuris įvyks sekmadienį, rugsėjo 8 dieną, Vose's pavilione, Maynard, Mass. Čia išgirsite, ką valdžios ir valstijos kandidatai turi mums paaiškinti ir papasakoti. Mūsų visų skaitlingas dalyvavimas sudarys gerą įspūdį kandidatams ir jie pamatys, kad su Massachusetts lietuviams reikia skaityti. Nedalyvaujant suvažiavime skriausime save, savo sunus, dukteris ir lietuvių kaip grupę. Bukime susipratę lietuvių ir atlikime savo pareigas.

Kad linksmiau laiką praleisti, Suvenytų Klubų direktoriai išrinko Vose's Pavilion, Maynard, Mass. del pikniko vietas. Čia rasite daug vietos automobiliams, daug vietos pasivaikščioti, pasilsėti, pasin- matyti ir atnaujinti pažintis ir nors kartą į metus susitikti su lietuviams iš kitų koloni- jų ir kartu šalto alužio išsi- gerti su užkandžiais. Bus linksmas radio orkestra, kad mūsų jaunimas galėtų pasi- linksinti ir pašokti. Bus ir sporto programa, vadovaujant Dr. Kapočiu, Soft Ball kam- mandos iš Cambridge, Hudson, So. Boston ir Stoughton loš už Massachusetts čempionatą.

Grazi taurė bus įteikta laimėjusiai komandai. Kad mes lietuvių dalyvautumėm skaitlingai, tai Piliečių Klubo nariai, giminės, pažystami ir ne nariai yra kviečiami atvykti į Maynardą rugsėjo 8 dieną. Kviečiame lietuvių iš Abington, Amherst, Athol, Bridgewater, Brockton, Cambridge, Dorchester, Gardner, Greenfield, Holyoke, Haverhill, Hudson, Hyde Park, Jamaica Plains, Lawrence, Lynn, Lowell, Montello, Northampton, Norwood, Peabody, Pittsfield, So. Boston, Stoughton, Westfield, W. Hanover ir Worcester, Mass. Taipgi kviečiame Maine, N. H., Conn. ir R. I. lietuvių.

Nors sykį į metus tyrame ore galime suvažiuoti. Ypač dabar, kada pasaulyje yra tiek neramumų, mes lietuvių turime išvien laikytis.

Įžanga į Maynardą tik 10c. ir dar laimėsite piniginių dovanų: \$15, \$10 ir \$50. Maynardo Vose's paviljonas randasi ten, kur kelias No. 117 ir 27 sueina. Tai yra patogi vieta visiems privažiuoti. Iki pasimatymo rugsėjo 8 dieną. Pikniko, Spaudos ir Programos Komitetas:

Pirm. S. Minkus
(So. Boston)
Vice pirm. Jokša
(Marlboro)
Iždin. P. Jankus
(Dorchester)
Fin. sekr. J. Ruskey
(Lowell)
Prot. sekr. adv. J. Cunys
(So. Boston)
A. Salasevičius
(Worcester)
J. Ješkevičius
(Hudson)
L. Paulauskas
(Lowell)
Dr. A. Kapočius
(So. Boston)

Nashua, N. H.

Vieša padėka

Vietos lietuvių knygynas yra dėkingas asmenims ir draugijoms, kurios pagelbėjo mums įkurti gana didelį knygynėlį. Jie padovanojo įvairaus turinio naudingas knygas, už ką mes, Nashua lietuvių knygyno nariai, negalėdami dabartiniu laiku kitaip atsilyginti, reiškiamo lietuvišką dėkui. Aukavo sekančios draugijos ir asmenys:

Tėvynės Myletojų Draugija.
N. M. Chesnes, Cleveland, Ohio.

Dr. D. Pilka, So. Boston, Mass.

P. P. Jaras, Baltimore, Md.
M. P. Brazauskas, Waterbury, Conn.

Arėjus Vitkauskas, Chicago, Ill.

Kad užtikrinus knygyno ateitį, tai bus surengtas išvažiavimas rugsėjo 8 d., Sakalo ukyje.

Atėjus ilgiems rudens ir žiemos vakarams turėsime rinktinis draugus — knygas, kurias, su maža išimčia, beveik visi myli skaityti, tik reikia sudaryti sąlygas, kad

visiems būtų prieinama. Tą mes savo kolonijoj įvykdysime, nes mums gelbsti ir toliau gyvenantys bendraminčiai lietuvių.

Pirm. A. Ulčickas,
Skr. K. Barauskis,
Iždin. P. Davulis.
K. Barauskis,
118 Lock Street,
Nashua, N. H.

Detroit, Mich.

Dailės Choro gražuolių piknikas įvyks rugsėjo 8 d.

Dailės Choro rengtas piknikas rugpjūčio 25 d. Capital parke del lietaus neįvyko. Labai gaila, kad taip atsitiko, nes visi Detroito ir apilinkės lietuvių, ypač lietuvių gražuolės, buvo pasirengusios dalyvauti šiame piknike. Visiems buvo svarbu sužinoti kas bus Miss Lithuania of Detroit 1940 metais.

Dailės Choro nariai, ypač pikniko rengimo komisija darbavosi, kad pikniką prirengus kuogeriausia. Buvo tikėtasi daug publikos, nes žadėjo atvykti svečiai iš kitų kolonių pamatyti Detroito gražuoles lietuvių. Net ir sveitimačiai buvo susidomėję šiuo parengimu ir gražuolių rinkimu.

Piknikas vėl rengiamas rugsėjo 8 dieną

Pikniko rengėjai ant vietos tuojau pasitarė ir sužinojo kada vėl bus galima gauti dar- žą. Piknikas dabar įvyks rugsėjo 8 dieną visiems gerai žinomoj ir visiems lengvai pri- važiuojamoj vietoj, Capital parke.

Tos gražuolės lietuvių, kurios buvo užsiregistruvusios, tai tie patys balotai bus geri del rugsėjo 8 dienos. Kurios dar nori užsiregistruoti, tai pasiskubinkit. Kurios norės, tai piknike galės užsiregistruoti.

Taigi Detroito ir apilinkės lietuvių, stokite visos į koncertą, nes visoms yra proga būti Miss Lithuania of Detroit, ir be to, laimėti pinigų dovanų. Amerikonų ir lietuvių reporteriai bus piknike ir nufotografuos mūsų lietuvių gražuoles. Kuri bus išrinkta gražiausia lietuvių, tai kitą dieną jos paveikslas tilps visuose amerikonių laikraščiuose. Visos Detroito ir apilinkės lietuvių naudokitės šia proga. Tokios didelės iškilmės įvyksta tik vieną sykį į metus, Dailės Choro pik- nike. Dailės Choro rengėjai kviečia visus Detroito ir apilinkės lietuvių ir lietuvių, biznierių ir profesionalus ir Dailės Choro rėmėjus dalyvauti šiame gražiame piknike ir pamatyti mūsų gražų jaunimą. Tuo pačiu sykiu paremsite Dailės Choro veikimą. Visi dalyvaukite gražuolių piknike sekmadienį, rugsėjo 8 dieną, Capital darže.

Piknikas prasidės 12 val. dieną ir tęsis iki vėlybos nakties. Įžanga tikrai 25c. ypa-

tai. Yra paimti geri muzikantai, kurie gros lietuviškus ir angliškus šokius. Bus skanių gėrimų ir užkandžių. Dailės Choro rengimo komisija padarė sutartį su gamta, kad lietaus tą dieną nebūtų. Atrodo, kad piknikas tikrai įvyks rugsėjo 8 dieną.

Visi pasimatysime piknike. Del tolinesnių inų, klausykitės Dailės Choro radio valandos — WMBC — šeštadieniais 4:15 valandą po pietų. KELRODIS: Važiokite bileliu iki Telegraph Rd. Capital Parkas yra ant Telegraph Rd. tarpe Eureka Road ir Sibley. **P. Kučinskis.**

Brooklyn, N. Y.

Lietuvių Radio Draugijos koncertas spalio 20 dieną

Brooklynio plačioji lietuvių visuomenė su nekantrumu laukia įvykstančio L. R. Draugijos metinio koncerto. Mums malonu pranešti, kad koncertas ir šokiai įvyks spalio 20 dieną, Grand Paradise Svetainė, Brooklyn, 4:15 val. po pietų.

Koncerte dalyvaus solistė p-lė Jonė Žukauskaitė, baigusi aukštuosius dainavimo mokslus Italijoje, studijavusi Lietuvoj, o dabartiniu laiku dainuojanti Amerikos visuomenė. P-lė J. Žukauskaitė savo malonių balsu tikrai sužavės visus spalio 20 dieną.

Dalyvaus vienas iš gabiųjų Amerikos lietuvių smuikinių — Longinas Buinys iš Cambridge, Mass. Apie kitus koncerto dalyvius vėliau pranešime spaudoje. Sekite pranešimus ir per L. R. Draugijos vedamas radio programas iš stoties WCNW (1500 kc.), pirmadieniais 8:30 val. vakare, ketvirtadieniais 7 val. vakare ir šeštadieniais 5:30 val. po pietų.

Vyt. Ubara,
L. R. D-jos anaušeris.

Meriden, Conn.

Linksmas ir didelė gegužinė

Šį sekmadienį, rugsėjo 8 d., Gehrman's Grove darže, kuris raras ant Broad kelio, Meriden Lietuvių Neprigulmingas Palsalpinis Klubas rengia šio klubo paskutinę šios vasaros gegužinę.

Rengėjai praneša, kad bus didelė ir linksmas gegužinė. Gegužinėje dalyvaus visiems gerai žinoma "Kaimiečių Orkestra".

Įžangos kaip ir visada nebus jokios, bet gėrimų ir valgių bus užtektinai. Todel kurie norėsite linksmi šį šventadienį praleisti, tai nepasivėluokite, nes pradžia bus 1 val. po pietų.

Jer. V. Mankus.

Imigrantų problemos

Bylos del industriališko žaidų

Klausimas: Dirbant mažoj įstaigoj Chicagoje susižeidžiau. Kompensacija po kompensacijos įstatymu yra labai maža; man sako, kad daugiau teismui gauti, jeigu pavesčiau teismui savo bylą. Ar tai teisybė?

Atsakymas: Kuomet pradedi dirbti, automatiškai priimi kompensacijos įstatymo parupinimus, ir Illinois yra viena iš 15 valstijų kur teismai nepriima bylas po darbininko ir darbdavio sutikimu prisiškai prie industrialškos kompensacijos įstatymo. Tamstos dalykas turės eiti per vietinį kompensacijos biurą.

Antrasis Pažangos Vajus

Naujų narių prirašymo Antrasis Pažangos Vajus prasidėjo spalio 1 d., 1939 m. ir baigėsi su gegužės 31 d., 1940 m. šio vajeus sąlygos ir atlyginimas organizatoriams yra tas pats, kaip ir Pirmojo Pažangos Vajeus. Iki birželio 1 d., 1940 m., žinomi šie daviniai:

Nauji Nariai ir Apdraudos Sumos

Apdraudos laipsnis	Narių skaičius	Apdraudos suma
\$100	58	\$5,800
150	84	12,600
250	223	55,750
300	4	1,200
500	564	282,000
750	25	18,750
1,000	128	128,000
1,500	3	4,500
2,000	2	4,000
4,000	1	4,000

Viso ---- 1,092 \$516,600

Pašalpos Ligoje Nauji Nariai ir jų Įstojo mokesčiai

Pašalpos laipsnis	Narių skaičius	Įstojo mokesčiai
I	335	\$251.25
II	117	232.21
III	92	138.00

Viso ---- 544 \$621.46

Vaikų Skyriaus Nariai ir jų Apdraudos Sumos

Apdraudos laipsnis	Narių skaičius	Apdraudos suma
\$100	2	\$200
150	11	1,650
250	43	10,750
400	6	2,400
500	23	11,500
750	1	750
1,000	6	6,000

Viso ----- 92 \$33,250

Bendras aplikantų amžius 35.5 metų.

Bendras vaikų aplikantų amžius 9.36 metų.

Suaugusių apdraudos narių mėnesinės duoklės \$917.65.

Vaikų apdraudos narių mėnesinės duoklės \$24.68.

Iš aukščiau paskelbtų aplikantų bendrų skaitlinių birželio 1 d. dar n. išsprestų aplikacijų buvo 336.

Vaikų skyriaus neišsprestų aplikacijų buvo 53.

Žinomų atmestų aplikantų yra 40.

Vaikų skyriaus atmestų aplikantų 1.

Persikeliantį į pašalpos skyrių jau esanti nariai atmesti 8.

Iki birželio 1 d., 1940 metų, Antrojo Pažangos Vajaus metu paduota viso aplikacijų 1,233.

(Iki birželio 15 d. dar atėjo 131 aplikacija. Iš viso iki birželio 1 d. gavome 1,364 aplikacijas).

Nepriskaitant kitokių išlaidų ir atlyginimo organizatoriams už vaikų skyriaus narius, numatomos šios išlaidos:

Daktarams reikės išmokėti ----- \$1,586.00

Kuopų ir generaliams organizatoriams atlyginimas -- 4,424.07

Viso ----- \$6,010.07

Tai tiek preliminarai galiu raportuoti apie Antrojo Pažangos Vajų. Galutinus šio vajeus davinius ir išlaidų apyskaitas bus galima raportuoti tik tuomet, kai vajeus reikalai bus galutinai baigti.

SLA Centro Raštinės Kėlimo Klausimas

Po pereinimo SLA seimo tapo griežtoje formoje iškeltas SLA organe Tėvynėje SLA Centro raštinės iškėlimo iš New Yorko klausimas. Nepoigam šis opus klausimas pasiekė ir Pildomosios Tarybos suvažiavimus ir todėl man priseina šiuo reikalu raportuoti.

Nesigilinsiu į tai kokia audra teko Susivienijimui pergyventi šį klausimą svarstant ir kokie nesusipratimai turėta su Pensylvanijos valstijos apdraudos departamentu. Šie dalykai buvo gana plačiai paskelbti Tėvynėje ir visiems SLA nariams tas yra žinoma.

Randu reikalingu raportuoti tik tiek, kad Pildomoji Taryba pirmiausiai nutarė visuotinio balsavimo būdu atsiklausti narių kurį miestą Pensylvanijoje jie nori pasirinkti SLA Centro raštinei. Visuotinio narių balsavimo daviniai yra sekanti:

Philadelphia gavo ----	319 balsų
Pittsburgh -----	2,924 "
Scranton -----	102 "
Shenandoah -----	61 "
Wilkes Barre -----	961 "
New York -----	1,486 "
Brooklyn -----	82 "
Chicago -----	12 "
Visi kiti miestai -----	14 "

Viso narių balsavo 5,961

Pensylvanijos apdraudos komisineriui p. Taggart nepritarus Centro raštinės kėlimui į Pittsburghą ir jam nurodžius, kad jei yra būtino reikalo SLA Centro raštinę iškelti iš New Yorko į Pensylvanijos valstiją, tai ji privalėtų būti keliama į tą miestą, butent į Wilkes Barre, Pa., kuriame yra vyriausia SLA raštinė, tuomet Pildomoji Taryba nutarė daryti žygius ir SLA vyriausios raštinės iškėlimui iš Wilkes Barre į Pittsburgh, Pa. Tokiu atveju, einant Pensylvanijos valstijos įstatymais ir apdraudos departamento pareidimu, SLA vyriausios raštinės perkėlimas iš vieno miesto į kitą yra galimas tik su pritarimu didžiosios SLA kuopų veikiančių Pensylvanijos valstijoje. Tada Pildomoji Taryba nutarė šį klausimą pavesti nubalsuoti tik Pensylvanijos SLA kuopoms. Šio balsavimo daviniai yra sekanti:

Išviso balsavo -----	102 kuopos
Už kėlimą balsavo ----	59 kuopos
Prieš kėlimą -----	43 kuopos
Už kėlimą balsavo ----	1,063 nariai
Prieš kėlimą balsavo --	1,036 nariai

Paaikškęs šio balsavimo daviniams, SLA Pildomoji Taryba paskutiniame savo suvažiavime tolimesnį šio reikalo tvarkymą pavedė SLA prezidentui F. J. Bagočiui.

Reinsurance

Įvedus Susivienijime apdraudą didesnėmis sumomis, kilo sumanymas, kad perdrausti visus tuos narius, kurie turi daugiau kaip \$1,000 apdraudos, vienoje iš tam tikslui suorganizuotų apdraudos bendrovių. Viena žymiausių tokių bendrovių yra North American Reassurance Co.

SLA Pildomoji Taryba šį reikalą svarstė dviem atvejais ir priėjo tos nuomonės, kad šis reikalas privalėtų būti išspręstas ne Pildomosios Tarybos, o seimo.

Kuomet šis reikalas buvo iškeltas Pildomosios Tarybos suvažiavime, tuomet turėjome vos tik kelis narius, kurie turėjo daugiau kaip \$1,000 apdraudos, tačiau, dabar jau turime 49 narius, kurie turi daugiau kaip \$1,000 apdraudos. Jų bendra apdraudos suma siekia \$94,400. Kuomet seimas prieis šį klausimą svarstyti, jis bus plačiau paaiškintas žodžiu.

Konservacija

Tikslu sulaukyti pavojaingą kritimą ištekliaus, ne kurios fraternalės organizacijos perkelia savo narius iš senų, 4%, į naujus 3½% apdraudos skyrius. Perkėlimas narių iš apdraudos 4% skyrių, kurie neturi "cash surrender" ir "paid up insurance" privilegijų į 3½% apdraudos skyrius, kurie tas privilegijas turi, vadinama konservacija. Apie tokią konservaciją jau svarstyta ir SLA Pildomosios Tarybos suvažiavimuose, todėl ir noriu čia bent pripuolamai apie tai prisiminti. Kadangi ir mūsų SLA senieji apdraudos skyriai neturi "cash surrender" ir "paid up insurance" privilegijų, tai kilo sumanymas, kad būtų naudinga ir SLA senųjų skyrių narius perkelti į naujuosius skyrius, kurie tokias privilegijas turi ir kuriuos šis seimas prašomas ratifikuoti.

Narių perkėlimo darbas iš senų skyrių į naujus skyrius yra surištas su painiais skaičiavimais rezervų ir tų rezervų kreditavimu persikeliantiems nariams, pagal kuriuos jiems nustatomos duoklės naujuose skyriuose, ir todėl tokius darbus atlieka tam tikslui susiorganizavusios, apdraudos departamentų pripažintos, specialistų organizacijos. Tos organizacijos atlieka visą apskaičiavimą ir perkėlimo darbą ir už tai paskaito, pagal darbo didumą, tam tikrą nušimtį vieno metų duoklių, likusi dalis pasilieka lėšų fonde. Svarstant šį reikalą vajeus vedėjas žodžiu suteiks platesnių paaiškinimų.

Pakeitimas Senų Apdraudos Skyrių

SLA Pildomoji Taryba vaduodamasi pageidavimu pagerinti Susivienijimo buklę ir padidinti nariams apdraudos naudas savo suvažiavime, rugsėjo 11 d., 1939 m., nutarė panaikinti visus senus apdraudos skyrius ir nutarė įvesti nuo spalio 1 d., 1939 m., naujus apdraudos skyrius, paremtus ant Am. Ex. 3½% mirtingumo lentelių, kurių mokesčiai loduoti lėšų fondo naudai, ir suteikiant nariams "cash surrender" ir "paid up insurance" privilegijas, kurių senieji, 4%, apdraudos skyriai neturėjo.

Naujieji skyriai suaugusių apdraudai susideda iš keturių skyrių, sekamai:

N 1, "Ordinary Life".

N 2, "20 Payment Life".

N 3, "20 Year Endowment".

N 4, "Whole Life".

Naujieji vaikų apdraudos skyriai susideda iš trijų sekamų skyrių:

N 1, "Juvenile Ordinary Life".

N 2, "Juvenile 20 Payment Life".

N 3, "Juvenile 20 Year Endowment".

Visiems šiems skyriams prisėjo sudaryti atatinamus naujus narystės paliudymus. Nauji narystės paliudymai, einant valstijų įstatymais, turi būti užgirti apdraudos departamentų. Naujieji paliudymai yra dabar įteikti galutinam valstijų užgyrimui.

Investmentai

Investmentų darymo ir dabojoimo srity jokių permaitų nuo pereinimo seimo nebuvo. Bendrai, investmentų darbai yra vis dar atliekami SLA Investmentų Komisijos su pagalba Standard Statistics Co. bondsų srity ir SLA Morgičių Komisijos morgičių srity. Nejudomų nuosavybių priežiūra, išskyrus Centro namo ir nuosavybės 294 — 8-th Ave., New Yorke, yra pavesta Pildomosios Tarybos paskirtiems agentams. Kapitaliniams nuosavybių remontams yra paskiriamos specialės komisijos. Per pėjus du metus kapitalizavime sekamas namų aptaisymo sumas nurodytoms nuosavybėms:

1. Waterbury, Conn., 621 E. Main St.	\$9,969.28
2. Brooklyn, N. Y., 193 Grand St.	\$1,351.14
3. New York, N. Y., Centro namas	\$7,199.80
4. Thompsonville, Conn., 98 Pleasant St.	\$2,452.02

Visos smulkmenos šių kapitalių remontų jau buvo paskelbtos Tėvynėje ir kitose dalyse raportų šioje knygoje.

Siaučiant katastrofingam pasaulio karui, pagal Standard Statistics patarimus, jokių investmentų į bondsus šiuo laikotarpiu nedarome.

Bendras Stovis

Man malonu yra raportuoti, kad dabar mūsų organizacijos vidutinė santaika tarpe narių ir santikiškai tarpe Centro ir kuopų valdybų yra kuopulkausi. Neperdėsiu pasakydamas, kad tokio draugingo, nuoširdaus kooperavimo turbūt niekad nebuvo. Tai yra labai džiaugsmingas reiškinys, už kurį mūsų nariai ir kuopų valdybos užsitarnauja giliausios padėkos. Pasinaudodamas šia proga aš viešai dėkoju visiems nariams ir kuopų valdyboms, o ypatingai kuopų finansų sekretoriams ir organizatoriams už jų atsidavusį darbą tokioje broliškoje nuotaikoje.

Per pėjus metus, kaip ir pirmiau, neturėjome nei vieno ginčo su kuriuo nors nariu, kuris būtų atsiduręs teisme. Per tą laiką neturėjome nei vienos teismo bylos, galima sakyti neturėjome nei iš narių pusės jokių skundų, kaip matome iš SLA Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisijos raporto. Yra tai ryškus broliško dviasio sugyvenimas tarpe SLA narių.

Finansinių santikių tvarka tarpe Centro ir kuopų taip pat gera. Viena finansinė kliūtis susidarė su Kanados kuopomis iš priežasties nukritimo Kanados dolerio iki 89 centų. Šią kliūtį Pildomoji Taryba nugalėjo nutardama priimti laikinai mokesčius Kanados pinigų vertybėje ir išmokėti Kanadoje esantiems nariams pomirtines ir ligoje pašalpas Kanados doleriais. (Bus daugiau)

Pildomosios Tarybos konstitucijos aiškinimas rinkimų klausime

P R O T O K O L A S

SLA PILDOMOSIOS TARYBOS SPECIALIO SUVAŽIAVIMO, ĮVYKUSIO BIRŽELIO 27 D., 1940 M., MORRISON HOTELY, CHICAGO, ILL.

(Užbaiga)

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Pildomoji Taryba, pasiremdama Susivienijimo Lietuvių Amerikoje konstitucija ir jos jai suteikiamomis teisėmis, o ypatingai patvarkymais Skyriuje V, Paragrafe 5, kurs suteikia Pildomajai Tarybai pilną galią aiškinti Susivienijimo įstatymų prasmę, ir Skyriuje IX, Paragrafe i, kur yra nurodoma kuopų organizavimo ir į SLA priėmimo tvarka,

šiuomi atsako ir pareiškia sekančiai:

1) Susivienijimo Lietuvių Amerikoje įstatymai yra SLA konstitucijoje, ir susitikus su kokiais nors neaiškumais, jų prasmę aiškina Pildomoji Taryba, o ne bent kokia komisija, bent kokios komisijos nariai, ar kandidatai į bent kokią viršininko vietą. Jei Pildomosios Tarybos SLA įstatymų aiškinimai reikalauja pamainų, tai tas yra tikslai SLA seimo galioje.

2) Susivienijimo Lietuvių Amerikoje kuopų legaliskumą sprendžia SLA prezidentas pasiremdamas tokiomis patvarkymais, kokius randa reikalingais padaryti SLA seimai, arba seimų laikotarpyje Pildomoji Taryba. SLA konstitucija nenumato, kad tas įeity į bile kokios komisijos ar bent kokio kandidato į bile kokio viršininko vietą kompetenciją.

3) Susivienijimo Lietuvių Amerikoje konstitucija nepatvarko Pildomosios Tarybos nominacijų arba rinkimų balsų skaitymo būdą, ir todėl tas buvo tvarkoma Pildomosios Tarybos nuo įvedimo Susivienijime visuotinio balsavimo 1907 m. Per 33 metus įsigyvenusi SLA rinkimų davinų skaitymo tvarka nebuvo, nė vieno seimo ir nė vieno konstitucijos priedu ar pataisa pamainyta ir todėl pilnoje galioje dabar tebėra, kad

SLA sekretoriui kuopų ir pavienių kuopos narių priimti nominacijų ir rinkimų balsai yra pavedami S. L. A. prezidento ir sekretoriaus paskirti balsų skaitymo komisijai iš 3 SLA narių. Komisijos raportas yra pridodamas SLA sekretoriui, kurs tą raportą praneša seimui, ir seimas, pasiremdamas SLA konstitucijos taisyklėmis minėtos komisijos raportą apsvaustęs galutinai rinkimų davinius užtvirtina arba pakeičia.

4) Bent kokio kandidato į bent kokią SLA viršininko vietą grąšinimas teisėmis, kad tokią vietą atsiekti, yra priešingas mūsų organizacijos visoms tradicijoms ir precedentams ir nesutinkamas su abelnai priimta fraternalizmu dvasia.

5) SLA Pildomoji Taryba pilnai įvertina dviejų SLA Kontrolės Komisijos narių pastangas, gavus adv. Laukaičio prašymą patikrinti suminėtu kuopų tikrumą.

6) Yra reikalinga, neliečiant daug smulkių netikslumų faktus perstatant, prašytojo Laukaičio prašyme, atitaisyti išsireikšimą, buk:

"...sprendžiant rezultatus prezidento rinkimuose, 20 balsų paduota 176 kuopos narių, kuomet Susivienijimo rekordai rodo, jog 176 kuopa turi tik 10 aktyvių narių, teisėtai kvalifikuotų ir turinčių teisę balsuoti..."

Šio seimo darbų knygoje SLA sekretorius raportuoja (pusl. 91), kad tos kuopos bendras narių skaitlius yra 23.

Toliau prašytojas Laukaitis savo prašyme, abelnai, prašo, kad visų SLA narių priklausančių prie pavienių (126) kuopos, taip pat ir tų kuopų, kurios turį mažiau kaip 7 narius, ir tų kuopų, kurios turi daugiau kaip 7 narius, bet laike balsavimų balsavo mažiau kaip 7, — kad būtų nepriskaitomi ir atmesti kaip neteisėti balsai.

Pildomoji Taryba nekreipia atydos į prašytojo Laukaičio klaidingas citatas ir prasmę SLA įstatų

arba Pildomosios Tarybos priimtų taisyklių patvarkymui balsavimų, ir tik jai SLA konstitucijos suteikiama teisė aiškinti įstatymų prasmę pasiremdama, pareiškia:

1. Visos SLA kuopos, kurios buvo teisėtai suorganizuotos ir pripažintos, yra teisėtos SLA vienetos (business) kol jų čarteriai nėra atšaukti ir nariai nepriskirti prie kitų kuopų.

2. SLA konstitucija nustato (Skyrius XIX, par. 3, sub-par. 13), pusl. 89 lietuviško ir pusl. 75 angliško tekstų, kad kuopos susirinkimuose

"Septini nariai padaro kvorumą (pilnavelmę) reikalų atlikimui" (angliškai: Seven members shall constitute a quorum for the transaction of business).

Rinkimų kuopų valdybų (kurios turi 7 ar daugiau narių), delegatų į seimus ir atlikimui kitų kuopos reikalų (business), yra reikalingas kvorumas.

3. Susivienijimo Lietuvių Amerikoje vyriausybės (Pildomosios Tarybos) rinkimai nėra kuopų reikalas (business), bet visų SLA narių reikalas. Ir todėl S. L. A. konstitucija aiškiai pasako (Skyrius IV, par. 2 ir 3, pusl. 11), kad renkamas visuotiniu narių balsavimu (angliškai: — pusl. 24: "Each officer is to be nominated and elected by a general vote of the members of the Alliance"). SLA vyriausybės nominacijos ir rinkimai nėra kuopų reikalas (business), bet viso Susivienijimo ir todėl tiksliai SLA konstitucija apleidžia bent kokį suvaržymą SLA narių teisių renkant SLA viršininkus.

4. SLA nariai, kurie yra pavienių kuopos nariais, arba nariai, kurie yra nariais kuopų, kurios turi mažiau kaip 7 narius, arba nariai, kurie yra nariais tokių kuopų, kurios turi daugiau kaip 7 narius, bet kurių nariai neranda reikalingu kuopų susirinkimuose dalyvauti ir todėl kuopos susirinkime dalyvauja laike Pildomosios Tarybos nominacijų ar balsavimų mažiau kaip 7 nariai — tokie nariai negali netekti bal-

savimo teisių (be disfranchised) del techniškų aplinkybių arba kitų narių apsilaidimo.

5. Pavieniai nariai, nariai kuopų, kurios turėjo mažiau kaip 7 narius, ir nariai kuopų, kurios turėjo daugiau kaip 7 narius, bet P. T. balsavimuose dalyvavo mažiau kaip 7, turėjo teisę balsuoti ir jų balsai buvo priskaitomi kaip teisėti balsai nuo įvedimo į SLA visuotinio balsavimo P. T. 1907 m., ir todėl įsigyvenusi tradicija ir precedentai yra tokie, kad šios rūšies nariams balsavimo teisę (franchise) galėtų tiksliai SLA konstitucijos pamaina atimti.

6. Prašytojas Laukaitis buvo kandidatu į SLA Pildomąją Tarybą pirmiau ir dabartiniuose rinkimuose, ir naudojosi balsais tų narių, kurie įeina į kategorijas išvardytas par. 5 šio pareiškimo. Jis niekada prieš tokių balsų teisėtumą neprotestavo ir tokių balsų teisėtumo klausimo nekėlė net po šių nominacijų lapkričio ir gruodžio mėnesiuose, 1939 m., ir todėl jis ateina į šį seimą su savo prašymu teisybės įieškodamas (for equitable relief) žinodamas praetis praktiką ir kuria jis pats naudojosi praetyje.

7. Vadovaudamasi prakilnia fraternalizmo dvasia ir pasiremdama tuomi kas yra aukščiau išdėstyta, Pildomoji Taryba prašo brol. Laukaičio ištraukti savo prašymą, Kontrolės Komisijos prašo ištraukti savo atradimus ir rekomendacijas, ir leisti mūsų Susivienijimui gydyti praetis žaizdas ir ugdyti bei stiprinti mūsų organizaciją rimtais darbais ir broliško solidarumo veikla.

Įnešimas ir kartu perskaitytas Pildomosios Tarybos pareiškimas priimtas vienbalsiai.

Pirmininkaujantis išdo globėjas S. Mockus specialį Pildomosios Tarybos suvažiavimą uždarė 11:55 val. vakare birželio 27 d., 1940 m.

S. MOCKUS,

Suvažiavimo pirm.

M. J. VINIKAS,

SLA sekretorius.

